

Voorstel borging beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen

Kennis sociaal domein

versie 6/3/17

1 Hoofdlijnenakkoord en Provinciale Staten

In het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 "Zuid-Holland: slimmer, schoner en sterker" is onder "Maatschappij" opgenomen: "Wij willen inzicht in de kennis op het gebied van het sociale domein en maatschappelijke ontwikkelingen borgen voor de uitvoering van onze kerntaken (structureel € 1,7 miljoen per jaar). Wij gaan gelijktijdig met het afbouwen van de subsidies voor maatschappelijke participatie op zoek naar een invulling van deze kennisbehoefte." (HLA p. 14).

In de Discussienota Borging Kennis Sociaal Domein is beschreven wat wordt verstaan onder kennis van het sociale domein en hoe deze kennis kan worden geborgd in de provinciale organisatie. De Discussienota is op 28 september 2016 besproken door de commissie Bestuur & Middelen van Provinciale Staten. Tijdens deze bespreking kwam het volgende aan de orde:

- kennis van het sociale domein is van belang voor de provinciale (kern)taken en het provinciale beleid;
- een dynamische en participerende houding van Gedeputeerde Staten is noodzakelijk voor dit onderwerp;
- het begrip "sociaal domein" wekt verwarring; het lijkt te verwijzen naar de drie decentralisaties in het sociale domein in gemeenten;
- het inrichten van een databank met kwantitatieve gegevens lijkt de kern te zijn van de borging van de kennis van het sociale domein, waarbij de vraag is of deze al dan niet binnen de provinciale organisatie moet worden ingericht;
- er moet worden voorkomen dat overbodige gegevens worden verzameld; er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van beschikbare gegevens en worden aangesloten bij het provinciale beleid;
- de borging is het organiseren van de bewerking en analyse van algemeen beschikbare gegevens binnen de provincie, ten behoeve van het provinciale beleid.

Naar aanleiding van de bespreking is toegezegd dat een **voorstel** zal worden voorgelegd aan Provinciale Staten, waarin rekening wordt gehouden met deze punten.

In dit voorstel wordt verband gelegd met 'Public Intelligence', een ontwikkeling gericht op het systematisch verzamelen, opslaan, analyseren en toepassen van relevante data waarmee de provincie Zuid-Holland en derden de opgaven van de provincie Zuid-Holland beter en sneller kunnen realiseren.

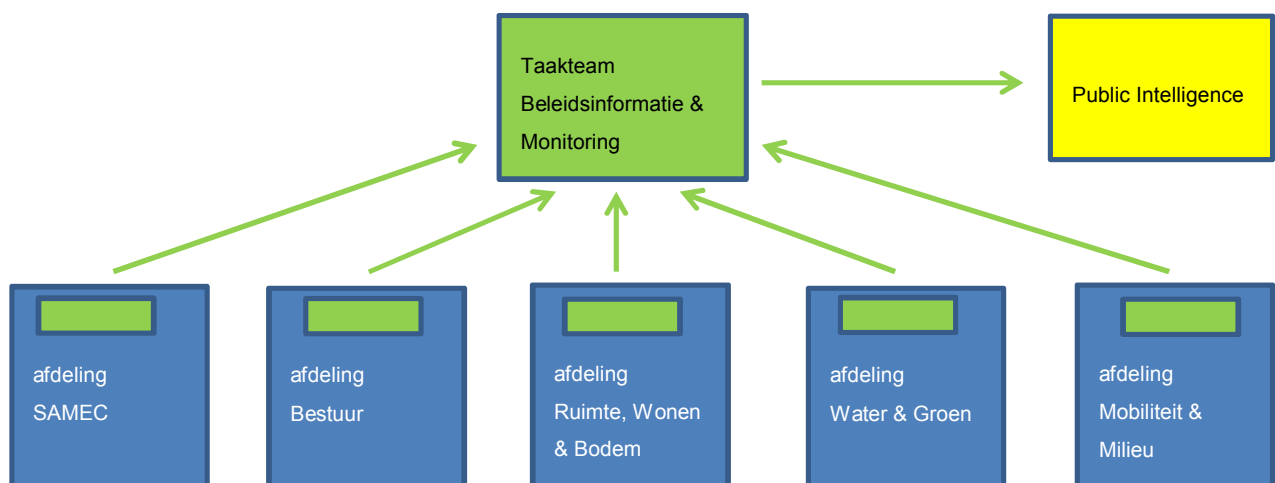
In het Hoofdlijnen Akkoord wordt gesproken over "kennis van het sociale domein". Om verwarring te voorkomen wordt de term "kennis" vervangen door "beleidsinformatie", omdat het doel is het ontwikkelen en leveren van kennis voor het provinciale beleid. De term "sociaal domein" wordt vervangen door "maatschappelijke ontwikkelingen", omdat het niet zozeer gaat om de gevolgen van de decentralisaties van het "sociale domein" in gemeenten, maar om de sociale dimensie in het algemeen. In dit voorstel wordt dus gesproken over "beleidsinformatie over maatschappelijke ontwikkelingen".

2 Public Intelligence

De borging van de beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen sluit aan bij de concernopgave Public Intelligence, waarbij de beleidsinformatie voor de provincie beter wordt georganiseerd.

Op dit moment is binnen de provincie het genereren van beleidsinformatie per beleidsafdeling anders georganiseerd. Afdeling Ruimte, Wonen & Bodem heeft een apart bureau Verkenning & Monitoring. Afdeling Mobiliteit & Milieu en afdeling Samenleving & Economie en beschikken hiervoor ieder over enkele individuele medewerkers voor beleidsinformatie. Bij afdeling Bestuur, afdeling Water & Groen en het programmateam Energie wordt tot nu toe beperkt ingezet op de ontwikkeling van beleidsinformatie; op deze afdelingen wordt beleidsinformatie veelal ingekocht van derden. Bij alle afdelingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gegevens uit openbare, algemeen toegankelijke bronnen zoals het CBS en de landelijke basisregistraties. Grote onderzoeken en omvangrijke dataverzameling worden uitbesteed. Gegevensverzameling wordt op dit moment ook uitbesteed aan het Tympana Instituut dat een boekjaarsubsidie ontvangt tot 1 juli 2017.

Binnen de provincie is een concernbreed taakteam Beleidsinformatie & Monitoring werkzaam, bestaande uit vertegenwoordigers van de beleidsafdelingen. Het taakteam heeft als doel het coördineren en afstemmen van de beleidsinformatie voor concernbrede opgaven, programma's en projecten. Ook heeft het taakteam bijgedragen aan het definiëren van de begrotingsindicatoren voor het provinciale beleid, evenals het beheren en actualiseren van de Staat van Zuid-Holland. Beleidsinformatie over maatschappelijke ontwikkelingen wordt toegevoegd aan het taakteam. Een medewerker van de afdeling SAMEC neemt reeds deel aan het concernbrede taakteam Beleidsinformatie & Monitoring.

Het concernbrede taakteam Beleidsinformatie & Monitoring en de beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen zullen op termijn onderdeel vormen van de concernbrede Public Intelligence. Public Intelligence is het systematisch verzamelen, opslaan, analyseren en toepassen van relevante gegevens, waarmee de provincie en andere partijen de opgaven van de provincie beter en sneller kunnen realiseren. Het doel is dus het beter organiseren van de ontwikkeling en toepassing van beleidsinformatie binnen de provincie. Maatschappelijke ontwikkelingen dienen te worden betrokken bij integrale informatievraagstukken en integrale beleidsontwikkeling.

Public Intelligence omvat twee "sporen": beleidsinformatie en bedrijfsvoeringsinformatie. De borging beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen sluit aan bij het spoor beleidsinformatie. Dit spoor omvat twee deelprojecten:

- beleidsvoorbereiding, namelijk signaleren en agenderen met de programma-onderdelen ToekomstAgenda, Trendpublicatie, Festival van de Toekomst;
- beleidsontwikkeling/onderbouwing, namelijk analyse, visualisatie en presentatie met de programma-onderdelen Taakteam Beleidsinformatie & Monitoring, verkenning Public Intelligence, beleidstheorieën en rapporteren.

Bureau Ynformed heeft de huidige provinciale informatievoorziening geïnventariseerd. Binnenkort levert Ynformed het conceptrapport met een advies over "governance", een veranderstrategie en "user stories" (verstedelijking, energietransitie en gebiedsgerichte aanpak). Ambtelijk wordt op dit moment een plan van aanpak gemaakt voor het inrichten van de twee "sporen" beleidsinformatie en bedrijfsvoeringsinformatie.

3 Voorstel borging beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen

Uitgaande van de punten die zijn besproken tijdens de vergadering van 28 september 2016 in de commissie Bestuur & Middelen van Provinciale Staten is het volgende voorstel ontwikkeld, als praktische uitwerking van de Discussienota. Het voorstel geldt voor de periode tot en met 2019 en bestaat uit het volgende:

De termen "borging kennis sociaal domein" worden vervangen door "borging beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen". Beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen omvat sociaal-economische en demografische gegevens, analyse en duiding voor de provinciale (kern)taken en het provinciale beleid. Deze beleidsinformatie is een aanvulling op de reeds aanwezige (sectorale) informatie voor de uitvoering van de provinciale (kern)taken en geeft een beeld van de sociale context.

De analyse en duiding voor beleid evenals het publiceren van de beleidsinformatie vinden plaats *binnen* de provincie. Voor kwantitatieve gegevens wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande, openbare en vrij toegankelijke bronnen, zoals het CBS. Het verzamelen en voorbereiden van (aanvullende) gegevens worden uitbesteed.

Voor kwalitatieve gegevens wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaand onderzoeksmateriaal, dat onder meer via internet openbaar toegankelijk is. Voorzover dat niet het geval is kunnen gegevens zondig worden ingekocht. Onderzoeken kunnen worden uitbesteed.

Er wordt een klein team (2-3 Fte) samengesteld voor de ontwikkeling van de beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen. Dit team is verbonden met het concernbrede taakteam Beleidsinformatie & Monitoring; op termijn zullen beide onderdeel worden van Public Intelligence, dat in ontwikkeling is.

De afzonderlijke onderdelen van dit voorstel worden hierna toegelicht.

4 Beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen

De beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen omvat informatie over de sociale context van het provinciale beleid, namelijk de sociaal-economische en demografische aspecten van de Zuid-Hollandse samenleving. Er worden verbanden gelegd tussen verschillende relevante ontwikkelingen, zowel in het verleden als in de toekomst. De beleidsinformatie omvat analyse en duiding voor beleid; de informatie moet namelijk als het ware worden vertaald voor het provinciale beleid. Daarmee wordt bijgedragen aan het ontwikkelen van beleidstheorie voor (provinciaal) beleid.

De beleidsinformatie kan verschillende (combinaties van) vormen hebben:

Typen beleidsinformatie

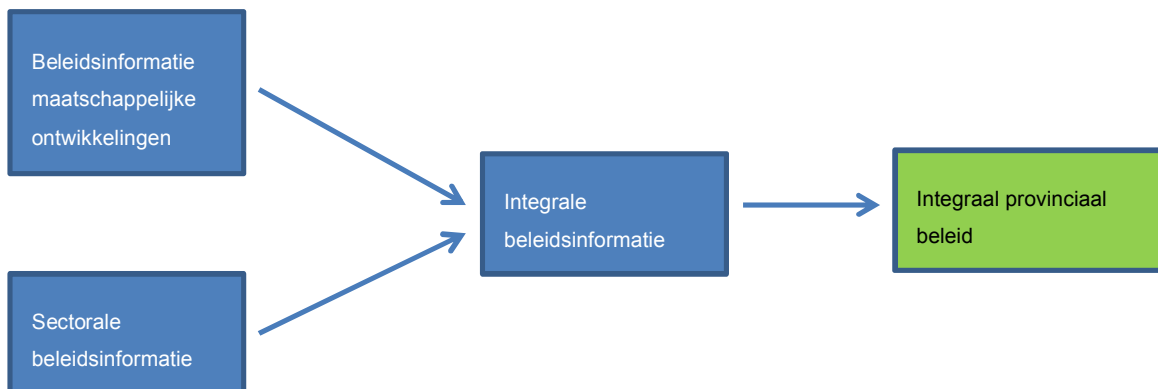
	Verleden/heden	Toekomst
Beleid	monitoring en evaluatie test beleidstheorie test beleidsaannames impactanalyse/MKBA	impactanalyse/MKBA
Samenleving	trendanalyse gebiedsanalyse/regioprofiel	prognose gebiedsanalyse/regioprofiel

-Test beleidsaannames: bv. agglomeratiekracht, verband tussen groen en gezondheid

-MKBA: maatschappelijke kosten- en batenanalyse

De beleidsinformatie kan voor algemeen gebruik worden gepubliceerd in de Staat van Zuid-Holland en op de provinciale website in het kader van de Transparante en Open Provincie (TOP).

Beleidsinformatie over maatschappelijke ontwikkelingen is een aanvulling op de reguliere (sectorale) beleidsinformatie voor provinciale (kern)taken, in de eerste plaats voor de concernopgaven en de integrale opgaven. Het doel is ervoor te zorgen, dat in het provinciale beleid structureel rekening wordt gehouden met maatschappelijke ontwikkelingen en met de maatschappelijke doorwerking van het provinciale beleid, ten behoeve van een efficiënt en effectief provinciaal beleid. De beleidsinformatie wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met de beleidsafdelingen. Dit past bij het streven naar integraal beleid en opgavegericht werken. Het past ook bij de toekomstige Omgevingswet, waarin verband wordt gelegd tussen de fysieke ruimtelijke leefwereld en zowel maatschappelijke behoeften als gezondheid en waarin eveneens een integrale benadering wordt voorgestaan. Het volgende schema geeft dit weer:

Er is reeds ervaring opgedaan met beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen. In 2016 is dergelijke beleidsinformatie ontwikkeld voor het Kennisdocument voor de uitgifte van de concessie voor het regionale openbaar vervoer Drechtsteden - Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (DAV) bij de afdeling Mobiliteit & Milieu. De beleidsinformatie bestond uit gegevens over en analyse van bevolking, bedrijfsvestigingen, scholen, zorgvoorzieningen en culturele voorzieningen en omvatte cijfers in tijdreeksen vanaf 2007, grafieken en GIS-kaarten waarin bevolkingscijfers en locaties van voorzieningen werden gecombineerd. In de analyse werd de spreiding van de bevolking naar leeftijd, met name schoolgaande jeugd en ouderen, gecombineerd met relevante locaties zoals scholen en ziekenhuizen. Een dergelijke analyse is van belang voor het openbaar vervoer, onderdeel van de

provinciale (kern)taak mobiliteit. De beleidsinformatie over maatschappelijke ontwikkelingen vormde een relevante aanvulling op de specifieke informatie op het gebied van openbaar vervoer.

5 Gegevensverzameling en analyse

De "borging" bestaat uit het structureel organiseren van de beleidsinformatie binnen de provincie. Er wordt een klein team ingericht, bestaande uit medewerkers met kennis van en ervaring met maatschappelijke ontwikkelingen in ruime zin, (kwantitatieve) verwerking en analyse van gegevens en toegepast onderzoek en met inzicht in provinciaal beleid en bestuurlijke verhoudingen. Er wordt uitgegaan van een benodigde personele capaciteit van maximaal 3 Fte. Het team voert de volgende werkzaamheden uit:

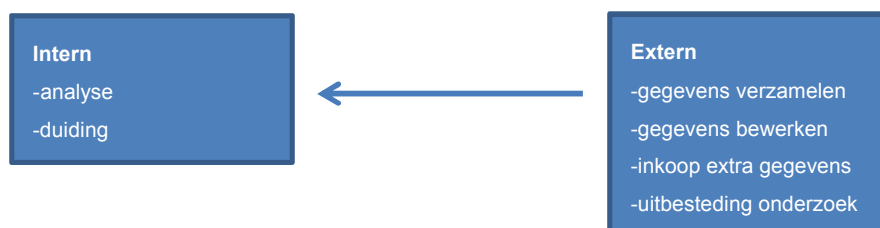
Analyse, duiding en publicatie

- volgen van relevante maatschappelijke ontwikkelingen
- bijhouden van bestaand onderzoek;
- analyse en duiding van voorbereekte gegevens voor provinciaal beleid;
- publiceren van beleidsinformatie in de Staat van Zuid-Holland en/of op de provinciale website.

Inkoop en uitbesteding

- inkopen van voorbereekte basisgegevens;
- inkopen van aanvullende basisgegevens;
- uitbesteden van bewerking van gegevens;
- uitbesteden en begeleiden van kwantitatief onderzoek;
- uitbesteden en begeleiden van kwalitatief onderzoek.

De essentie van de "borging" is, dat de analyse en duiding van de gegevens plaatsvindt binnen de provinciale organisatie; het verzamelen en voorbereken van gegevens wordt zoveel mogelijk uitbesteed aan derden:

Uitbesteding is waarschijnlijk efficiënter dan verzamelen en bewerken van gegevens binnen de provincie, maar moet wel gebeuren in opdracht van de provincie; de kwaliteit van de opdracht bepaalt de kwaliteit van de verzamelde en bewerkte gegevens. Met "bewerking" wordt bedoeld dat de verzamelde gegevens in een direct bruikbare vorm zijn geordend (bv. een compacte tabel in plaats van een uitgebreid ongeordend bestand met losse gegevens). Het voordeel van analyse binnen de provincie is, dat de beleidsinformatie wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met de beleidsafdelingen en kan worden afgestemd op het provinciale beleid.

Voor het ontwikkelen van de beleidsinformatie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gegevens uit bestaande, openbare en officiële bronnen. Kwantitatieve gegevens zijn beschikbaar binnen de provincie (m.n. demografische gegevens) en bij instanties zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), het Centraal Plan Bureau (CPB) en diverse

gespecialiseerde instanties zoals de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en Vektis (zorggebruik). De meeste (kwantitatieve) gegevens zijn op websites beschikbaar als open data, zonder kosten.

Uitdrukkelijk moet worden vermeld dat het niet alleen om kwantitatieve gegevens (cijfers) gaat. Naast kwantitatieve analyse (tabellen, grafieken en GIS-kaarten) wordt de beleidsinformatie ook gebaseerd op kwalitatieve gegevens (literatuuronderzoek, interviewgegevens). Voor kwalitatieve gegevens wordt gebruik gemaakt van rapporten die via internet beschikbaar zijn, bijvoorbeeld via websites van SCP, PBL en CPB, en van informatie uit de netwerken van instellingen, gemeenten en regio's.

Bepaalde (kwantitatieve) gegevens dienen permanent en direct beschikbaar te zijn en in voorbereide vorm, zodat analyse en duiding voor het provinciaal beleid direct mogelijk is. Dit betreft bijvoorbeeld gegevens over de omvang en samenstelling van de (beroeps)bevolking, het gemiddelde inkomen van de bevolking, het opleidingsniveau en de aantallen geslaagden per opleidingsniveau, alles per gemeente. Van belang zijn ook gegevens over locaties van voorzieningen (onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, verzorgingshuizen etc.) in combinatie met GIS-kaarten.

Afhankelijk van het desbetreffende onderwerp zal inkoop van extra, specifieke gegevens nodig zijn. Dit betreft bijvoorbeeld de zg. microdata van het CBS en gegevens van instanties zonder bestanden met open data, zoals gegevens van de GGD over gezondheid en van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD) over veiligheid in buurten.

Inkoop en uitbesteding geldt ook voor kwalitatieve gegevens; literatuuronderzoek of gegevensverzameling via (groeps)interviews en expertmeetings wordt uitbesteed aan externe partijen. Hetzelfde geldt voor aparte onderzoeken over specifieke thema's.

6 Financiën

Op grond van het Hoofdlijnen Akkoord 2015-2019 is voor de borging van de kennis van het sociale domein voor de periode van 1 juli 2017 tot en met 2019 € 1,7 mln op jaarbasis gereserveerd in de provinciale begroting. Voor de uitvoering van de borging wordt maximaal 3 Fte ingezet uit de bestaande personeelsformatie. De overige kosten hangen samen met het uitbesteden van het verzamelen en voorbereiden van gegevens, zowel basisgegevens als extra specifieke gegevens, en het uitbesteden van kwalitatief en kwantitatief onderzoek.

Op dit moment is een scherpe begroting opgesteld, zij het onder voorbehoud, omdat er nog onvoldoende ervaring is opgedaan met het ontwikkelen van beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen op een serieuze schaal. Na het eerste jaar kan op basis van de opgedane ervaring een nauwkeuriger begroting worden opgesteld.

Begroting beleidsinformatie maatschappelijke ontwikkelingen, op jaarbasis

	€
Inkoop basisgegevens incl. locaties en GIS-kaarten	150.000
Inkoop aanvullende gegevens (CBS microdata)	50.000
Uitbesteding bewerking gegevens	150.000
Uitbesteding kwantitatief onderzoek	100.000
Uitbesteding kwalitatief onderzoek	100.000
Totaal	550.000